

Annie
Ernaux

Kızın
Hikâyesi

Çeviri: Siren İdemen

ROMAN

♥ can
çağdaş

ANNIE ERNAUX
KIZIN
HİKÂYESİ

Can aędaş

Kızın Hikâyesi, Annie Ernaux

Fransızca aslından çeviren: Siren İdemen

Mémoire de fille

İlk (bu çeviride kaynak alınan) baskı: Éditions Gallimard, 2016

© 2016, Éditions Gallimard, Paris

© 2023, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Kasım 2023, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 20 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Didem Bayındır

Editör: Şirin Etik

Düzeltili: Melis Oflas

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni ve dizi tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Ayşe Merdit

Baskı ve cilt: Pasifik Ofset

Cihangir Mah. Güvercin Cad. Baha İş Merkezi A Blok No: 3/1 Z. Kat

Avcılar, İstanbul

Sertifika No: 44451

ISBN 978-975-07-6227-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

ANNIE ERNAUX
KIZIN
HİKÂYESİ

ROMAN

Fransızca aslından çeviren

Siren İdemen

♥can

Annie Ernaux'nun Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Seneler, 2021

Babamın Yeri, 2022

Yalın Tutku, 2022

Boş Dolaplar, 2022

Bir Kadın, 2023

Olay, 2023

ANNIE ERNAUX, 1940'ta, Lillebonne'da, işçi sınıfına mensup bir ailede doğdu; çocukluğunu Yvetot, Normandiya'da geçirdi. Mazbut bir sosyal çevrede büyüdü, edebiyat öğrenimi gördü ve uzun yıllar boyunca edebiyat öğretmenliği yaptı. Kişisel deneyimle toplumsal tarihi birleştiren unsurları daha ilk romanı *Boş Dolaplar* ile ortaya koydu. Toplumsal sınıf atlama, evlilik, kadın özgürlüğü, cinsellik, kürtaj, hastalık, yaşlılık ve ölüm gibi meseleleri kendi deneyimleri üzerinden aktarırken, arka planda daima toplumsal yaşam ve onu oluşturan kültürel, siyasi, tarihî olaylara yer vererek, "toplumsal bellek" yazını olarak nitelenebilecek eserlere imza attı; başta 2022 Nobel Edebiyat Ödülü olmak üzere birçok saygın ödüle değer görüldü. Hâlâ Cergy'de yaşamaktadır.

SİREN İDEMEN, 1980'lerden bu yana gazetecilik ve çevirmenlik yapıyor. *Express*, *Roll*, *Bir+Bir* dergisinin ve sitesinin kurucu, editör ve muhabirlerinden. Çevirdiği ilk kitap *Bozkırdaki Gölgeler* (Ricardo Güiraldes), son kitaplardan bazıları ise *Parçalanma* (Emil Michel Cioran), *Freud-Spinoza Mektuplaşması 1676-1938* (Michel Juffé), *Karanlık Dükkân* (Georges Perec). İdemem ayrıca Annie Ernaux'nun *Olay*, *Seneler*, *Babanın Yeri* ve *Boş Dolaplar* kitaplarını da Türkçeye kazandırmıştır.

“I know it sounds absurd but please tell me who I am”

Supertramp

“Bir şey daha var, dedi. Yaptığım hiçbir şeyden utanmıyorum. Âşık olmanın da bunu söylemenin de utanılacak bir yanı yok.

Doğru değildi bu. Teslimiyetinin, yazdığı mektubun, aşkının utancı ömrünün sonuna kadar içini kemirmeye, onu içten içe yakıp kavurmaya devam edecekti. Her şey bir yana o kadar da acı vermiyordu; kimseye belli etmeden, gizliden gizliye katlanılamayacak gibi değildi. Bir hayat tecrübesiydi işte. Hayırlı bir şey. Kitap yazabilirdi şimdi, Roddy de karakterlerden biri olurdu; ya da müziğe ciddiyle eğilebilirdi; ya da hayatına son verebilirdi.”

Rosamond Lehmann

Dusty Answer

Başkalarının gerçekliğine kapılan insanlar vardır, onların konuşma tarzlarına, bacak bacak üstüne atışlarına, sigarayı yakışlarına... Başkalarının varlığına saplanıp kalırlar. Günün birinde ya da daha doğrusu bir gece, tek bir Öteki'nin arzu ve iradesine kapılırlar. Kendileri hakkında inandıkları her şey yıkılır. Tamamen çözümlenirler ve olayların bilinmez akışı içinde sürüklenen yansımalarının hareketlerini, boyun eğişini izlemeye koyulurlar. Her daim Öteki'nin iradesinin arkasından giderler. O hep bir adım ileridedir. Ona asla yetişemezler.

Ne teslimiyet ne de rıza, sadece “bana ne oluyor” ya da “bu benim başıma geliyor olamaz” dedirten gerçeğin sersemleticiliği. Fakat bu şartlarda ben yoktur artık ya da aynı ben olmaktan çıkmıştır. Yalnızca Öteki vardır; her hareketin, durumun, bir sonraki ânın efendisi odur, yalnızca o bilir.

Sonra Öteki çeker gider; artık hoşuna gitmez, ilgisi- ni çekmez olmuşsunuzdur. Sizi gerçeklerle, mesela kirli bir donla baş başa bırakıp terk eder. Tek umursadığı kendi zamanıdır artık. Sizse çoktan alışkanlık haline getirdi-

ğiniz itaatkârlıkla baş başa kalırsınız. Efendisi olmayan bir zamanda tek başınıza.

Başkaları için şimdi çocuk oyuncağıdır sizi ayartmak, içinizde açılan boşluğu doldurmak için üşüşürler, hiçbir şeylerine itiraz etmezsiniz, varlıklarını hayal meyal hissedersiniz. Siz Efendi'yi beklersiniz, hiç değilse bir kere lütfedip size dokunmasını. Yapar bunu, bütün varlığınızla yalvardığınız olanca kudretiyle, bir gece yapar. Ertesi gün toz olur. Önemsemezsiniz, onu tekrar görme umudu yaşama sebebiniz haline gelmiştir artık, giyinmeniz, kendinizi geliştirmeniz, sınavlarda başarılı olmanız hepsi onun içindir. O geri gelecek ve bu sefer ona layık olacaksınız, hatta daha da ötesi, önceki silik varlığınıza kıyasla bilginizle, özgüveninizle, güzelliğinizdeki değişimle gözlerini kamaştıracaksınız.

Yaptığınız her şey, kendinize gizliden gizliye atadığınız Efendi içindir. Ancak, kendi değerinizi yükseltmek için çalıştıkça, farkına varmadan, kaçınılmaz olarak ondan uzaklaşırsınız. Ne derece aklınızı yitirdiğinizi birden idrak edersiniz, bir daha gözünüze gözükmessin istersiniz. Her şeyi unutacağınıza ve bundan asla kimseye bahsetmeyeceğinize kendi kendinize yemin edersiniz.

Hava durumu bakımından hiçbir özelliği olmayan bir yazdı; General de Gaulle'ün geri dönüşünün, yeni Cumhuriyet'in ve yeni frangın, dünya futbol şampiyonu Pelé'nin, Fransa Turu'nu kazanan Charly Gaul'ün, Dalida'nın *Mon histoire c'est l'histoire d'un amour* şarkısının yazı.

Yirmi beş yaşına kadarki bütün yazlar gibi upuzun bir yaz; sonra hızla geçip gitmeye, gitgide kısalmaya başlayan, zihinde sırası karışan, sadece kavurucu sıcak, olağanüstü kurak yazlar kalır geriye.

1958 yazı.

Önceki yazlarda olduğu gibi gençlerin küçük bir kısmı, en varlıklılar, aileleriyle birlikte güneşli Côte d'Azur sahillerine inmişti; yine aynı kesimden ama lisede ya da Saint-Jean-Baptiste-de-La-Salle okullarında okuyan diğer bir kısım da ders kitaplarından altı yılda yarım yamalak, pratik yapmadan öğrendikleri İngilizcelerini geliştirmek üzere Dieppe'den gemiye binmişlerdi. Lise ve üniversite öğrencileriyle öğretmenlerden oluşan, uzun tatili ve az parası olan bir diğer grupsa Fransa topraklarının dört bir yanındaki büyük malikânelerde, hatta şatolarda kurulan yaz kamplarında çocuklarla ilgilenmek için yollara koyul-

muştı. Kızlar, nereye giderlerse gitsinler, bavullarına bir paket tek kullanımlık ped koyuyor, arzu ve korkuyla karışık, ilk kez bir oğlanla yatacakları yazın bu yaz olup olmayacağını merak ediyorlardı.

Yine o yaz, binlerce asker asayişi sağlamak üzere Cezayir'e yollanmıştı, çoğu evinden ilk defa ayrılıyordu. Sıcağı, *cebel*'i, *duwwar*'ları, yüz yıllık işgalden sonra hâlâ Fransızca konuşamayan, okuması yazması olmayan cahil Arapları anlattıkları düzinelerce mektup yazmışlardı. Çorak ve kayalık arazide, üzerlerinde şort, arkadaşlarıyla gülüşürken çekilmiş fotoğraflarını göndermişlerdi. Kampta gitmiş izcilere benziyorlardı, gören tatile çıkmışlar sanırdı. Kızlar onlara bir şey sormuyordu, gazetelerde ve radyoda sözü edilen "çatışmalar", "pusular" sanki başkalarıyla ilgiliydi. Erkeklik görevini yerine getirmelerini gayet doğal karşılıyorlardı, söylentilere göre fiziksel ihtiyaçlarını bağlı keçilerle gideriyorlarmış.

Sıla iznine geldiler, kolyeler, Fatma'nın eli biçiminde takılar, bakır tepsiler getirdiler, sonra tekrar gittiler. Gilbert Bécaud'nun "Le jour où la pluie viendra" şarkısının sözlerini *Le jour où la quille viendra* diye uyarlamışlardı. Nihayet memleketlerine döndüler, Fransa'nın dört bir yanına dağıldılar. Mağrip'e gitmemiş, *fellah* ya da *bedevi* muhabbeti yapmayan, savaş konusunda bakir yeni arkadaşlar edindiler mecburen. Onlarsa yönlerini şaşırılmış, dillerini kaybetmişlerdi. Yaptıklarının doğru mu yanlış mı olduğunu, gurur mu yoksa utanç mı duymaları gerektiğini bilmiyorlardı.

Kızın 1958 yazında çekilmiş hiç fotoğrafı yok.

Kampta kutladığı on sekizinci yaş gününe ait tek fotoğraf bile yok. Öğitmenlerin en genciydi. Doğum günün izin gününe denk geldiği için öğleden sonra şehre inip birkaç şişe köpüklü şarap, birkaç paket portakallı bisküvi ve kurabiye alacak zaman bulmuştu ama sadece birkaç kişi uğramıştı odasına, bir kadeh içip biraz atıştırıp hemen sıvışmışlardı, belki daha o zamandan düşmüştü gözden ya da kampa plak ve pikap getirmediği için ilgilerini çekmiyordu sadece.

1958 yazı boyunca, Orne'daki S. kampında tanıştığı bütün o insanlar içinden acaba onu, o kızı hatırlayan var mıdır? Muhtemelen hiç kimse.

Eylül sonunda hepsi bir yerlere dağıldığında birbirlerini unuttukları gibi, onu da unutmuşlardı. Liselerine, öğretmen ya da hemşire okullarına, beden eğitimi bölümlerine dönmüş ya da Cezayir'e gönderilmek üzere birliğe alınmışlardı. Çocuklarla uğraşarak maddi ve manevi bakımdan verimli bir tatil geçirdikleri için çoğu memnundu. Ama o, hiç şüphesiz, bir arıza, bir basiretsizlik örneği, bir karambol gibi –hafızada yer işgal etmesi manasız gülünç bir şey– diğerlerinden daha önce unutuldu. Bugün muhtemelen hepsinin hafızasında silikleşmiş birtakım mekânlardaki bulanık silüetlere dönüşmüş, o zamanlar en gözde şakaları olan *Karanlık bir mahzende zenciler dövüşü* ve *Bugün Kapalıyız* esprilerinden ibaret 58 yazı anılarında mevcut değil.

O halde, diğerlerinin bilincinden, Orne bölgesindeki bu özel mekânda, bu özel yaz mevsiminde bir arada bulunanların iç içe geçmiş bilinçlerinden, eylemlere, davranışlara, bedenlerin baştan çıkarıcılığına, kızın bedene bile değer biçen bilinçlerinden silinip gitti demek

ki. Diğerlerinin, yani onu yargılayan ve görmezden gelenlerin, biri adını andığında omuz silken ya da gözlerini havaya dikenlerin bilincinden. *Annie qu'est-ce que ton corps dit!* (Annie Cordy ha ha ha!) diye uydurduğu kelime oyunuyla kasılıp övünen bir çocuğun esprisinin nesnesi oldu.

Ötekiler, yani Fransa'nın ya da dünyanın herhangi bir yerinde toplum içine karışmış, evli, boşanmış ya da bekâr, boyalı ya da kır saçlı, emekli büyükanne ve büyükbabalar –tanınmaz haldeler– tarafından ebediyen unutulmuş.

Ben de unutmak istedim o kızı. Onu gerçekten unutmak, yani artık onun hakkında yazma isteği duymamak. Onun hakkında, arzusu, çılgınlığı, aptallığı ve gururu, açlığı ve kesilen kanaması hakkında yazmak zorunda olduğumu düşünmeyi bırakmak. Bunu asla başaramadım.

Günlüğümde hep birtakım cümleler, “S.’deki kız”, “58’deki kız” atıfları. Yirmi yıldır, “58”i hep diğer kitap projelerim arasına koyuyorum. Hep eksik, hep ertelenen metin. Tarifsiz gedik.

Birkaç sayfanın ötesine geçemedim hiç, sadece bir kere, takvimin günü gününe 1958’le çakıştığı sene hariç. 16 Ağustos 2003 Cumartesi günü yazmaya başladım: “16 Ağustos 1958, Cumartesi. Üzerimde, beş bin frank verip Marie-Claude’dan aldığım –onun da on bin franga Rouen’daki Elda mağazasından aldığı– kot pantolon ve enine çizgili mavi beyaz kolsuz bir bluz var. Bedenime son defa sahip oluşum.” Yazdığım günle 1958’deki aynı günü denk getirmeye çalışarak, su yüzüne çıkan bütün ayrıntıları karmakarışık kayda geçirerek her gün hızla

yazmaya devam ettim. Sanki bu kesintisiz gnbe gün yıl-dönümü-yazım ı kırk beş senelik zaman aralığını ortadan kaldırmanın en iyi yolu ydu, tarihlerin “günü gününe” örtüşmesi sayesinde, bu yazım tarzı bir odadan diğere ne geğer gibi doğrudan ve kolayca o yazıya erişme imkânı veriyordu.

Çok geçmeden, olguları kâğıda dökmekte geride kalmaya başladım. Zihnime hücum eden görüntü ve kelimeler sonu gelmez bir şekilde dallanıp budaklanıyor, çoğalıyordu. 58 yazının zamanını 2003 ajandasına hapsedemiyordum, sürekli beni aşıyor, taşıyordu. İlerledikçe, yaptığımın aslında yazmak olmadığını daha da hisseder oldum. Bu dökümün başka bir hal alması gerektiğini görüyor ama nasıl şekilleneceğini bilemiyordum. Bulmaya çalışmıyordum da. Aslında, içten içe, anıları teker teker örtünün altından çekip çıkarmanın katışıksız zevkine bırakmıştım kendimi. Biçimle uğraşmanın sancısından kaçırıyordum. Elli sayfanın sonunda bıraktım.

Aradan on yılı aşkın bir süre geğti, on bir yaz daha yaşandı, 1958’den bu yana geçen süre, savaşlar, devrimler, nükleer santral patlamalarıyla, unutulmaya yüz tutan bir dolu şeyle akıp geçen elli beş yıla ulaştı.

Önümdeki zaman giderek kısıalıyor. Nasıl ki son bir sevgili, son bir bahar varsa son bir kitap da mutlaka olacaktır fakat bunun hangisi olduğunu anlayacak hiçbir işaret yok. Başından beri “58’deki kız” adını koyduğum o kız hakkında bir şe yazamadan lebileceğim düşüncesi zihnimi kemiriyor. Bir gün, onu hatırlayacak hiç kimse kalmayacak. Bir başkasının değil, o kızın yaşadığı şe açıklanmadan kalacak, bir hiç uğruna yaşanmış olacak.

Başka hiçbir yazı konusu beni bunun kadar zamanın ötesinde yaşatabilirmiş gibi gelmiyor; ısıltılı, yeni ya da kesinlikle mutluluk verici değil, ama hayati. Sadece “ha-

yatın tadını çıkarmak” katlanılır bir düşünce değil, yeni bir yazı fikri olmadan geçen her an son an gibi.

Hatırlayan tek kişi olduğumu düşünmek –öyle olduğuna inanıyorum– büyüleyici geliyor. Yüce bir kudret bahşedilmiş gibi. Onların, 58 yazında orada olan diğerlerinin üzerinde tartışmasız bir üstünlük; arzularımın, Rouen sokaklarındaki delice hayallerimden, henüz on sekizimdeyken yaşlı bir kadın gibi kanamamın kesilmesinden duyduğum utancın bana miras bıraktığı üstünlük. Utancın başka her şeyden daha çok insanın içine işleyen, her şeyden daha inatçı muazzam hafızası. Bu hafıza, sonuçta utancın özel bir armağanı.

Buraya kadar söylediklerimin, kötü rüyalarda olduğu gibi, beni ilerlemekten alıkoyan, engelleyen şeyleri bertaraf etmeye yönelik olduğunun farkındayım. 58’deki kızla, onunla ve diğerleriyle buluşmak, hepsini 1958 yazına yerleştirmek üzere yapmaya hazırlandığım hamlenin, başlama ânının şiddetini hafifletmenin bir yolu bu. 1958 bugün, 1914’ün o zaman onlara olduğundan çok daha uzak.

Yvetot Saint-Michel yatılı okulu *Klasik C Bölümü*’nün verdiği karnenin iç sayfasına yapıştırılmış siyah beyaz vesikalık fotoğrafa bakıyorum. Hafif yandan çekilmiş bir portre, düzgün oval bir yüz, düz bir burun, belli belirsiz elmacıkkemikleri, geniş bir alın görüyorum, bu genişliği azaltmak için muhtemelen üzerine kâkül düşürülmüş. Bir tarafı kıvrır kıvrır, diğer tarafı lüle şeklindeki perçem tuhaf duruyor. Koyu kestane saçların gerisi tepede topuz yapılarak toplanmış. Dudaklardaki gülümseme için se-

vimli de denebilir hüznü de ya da ikisi birden. Reglan kollu, dik yakalı, koyu renk kazak sade ve ciddi bir cüppe etkisi veriyor. Sonuç olarak saçları kötü şekillendirilmiş, uysal ya da kaygısız izlenimi uyandıran, bugünden bakınca on yedi yaşından fazla gösteren sevimli bir kız.

Fotoğraftaki kıza gözümü ayırmadan baktıkça o da bana bakıyormuş gibi geliyor. O kız ben miyim? Ben o muyum? O olabilmem için

fizik problemleri ve iki bilinmeyenli denklemler çözebilmem

her hafta *Bonnes soirées* dergisiyle birlikte verilen romanı okumam

nihayet bir danslı partiye gitme hayali kurmam

Cezayir'in Fransız kalmasını desteklemem

her yerde, her adımında annemin gri gözlerini üzerimde hissetmem

Beauvoir, Proust, Virginia Woolf vs. okunmuş olmam
adımın Annie Duchesne olması lazım.

Elbette gelecekte neler olacağından, 58 yazında yaşanacaklardan bihaber olmam, hem kendi tarihime hem de dünya tarihine ilişkin anlık ve tam bir hafıza kaybı yaşamam gerekirdi.

Fotoğraftaki kız ben değilim, ama o bir kurgu da değil. Hakkında bu kadar kapsamlı, bu kadar sınırsız bilgiye sahip olduğum başka kimse yok dünyada, örneğin

vesikalık fotoğrafı çektirmek için şubat tatilinde bir öğleden sonra yakın arkadaşı Odile'le Place de la Mairie'deki fotoğrafçıya gittiğini

alındaki kıvrıkcık perçemin geceleri taktığı bigudilerden, gözlerindeki buğulu bakışların miyopluluktan kaynaklandığını – şişe dibi gibi kalın camlı gözlüğünü çıkarmıştı

Nasıl ki son bir sevgili, son bir bahar varsa son bir kitap da mutlaka olacaktır fakat bunun hangisi olduğunu anlayacak hiçbir işaret yok. Başından beri "58'deki kız" adını koyduğum o kız hakkında bir şey yazamadan ölebileceğim düşüncesi zihnimi kemiriyor. Bir gün, onu hatırlayacak hiç kimse kalmayacak. Bir başkasının değil, o kızın yaşadığı şey açıklanmadan kalacak, bir hiç uğruna yaşanmış olacak.

1958 yazı. On sekiz yaşındaki Annie Duchesne, küçük bir kafe-bakkal işleten ve varoluşlarıyla kendisini utandıran ailesinin yanından bir yaz kampında öğretmen olarak çalışmak üzere ayrılır. İlk kez yalnız ve özgürdür. Sofistike Fransız gençleri arasında onlar gibi olmaya, onlar gibi hissetmeye can atan bir genç kızdır. Çok geçmeden kamptaki başeğitmenle geçirdiği ilk gecenin ardından iradesini onunkine teslim edecek ve kendini bir başkasının iradesi ve arzusu karşısında ezilmiş bulacaktır.

Annie Ernaux'nun hayatı boyunca yazmayı düşündüğü kitap olarak tanımladığı *Kızın Hikâyesi* bugünün Ernaux'suyla 58'deki genç kıızı buluşturan son derece cesur ve açıksözlü bir metin.

"Zamanın, şimdiki benliğimiz ile bir zamanlar sahip olduğumuz benliğin arasına ördüğü aşılmaz duvarın derin ve güzel bir incelemesi. Bu duvarın yarattığı hüsrani, cazibeyi ve onu aşmaya çalışırken yaşadığımız kalp kırıklıklarımı, özlemi bu denli canlı anlatan başka bir kitap daha okumadım."

Sheila Heti

#fransizedebiyatı #irade #arzu #kadinyazını #toplum #utanç #bellek

 can

canyayinlari.com | [f](#) | [i](#) | [X](#) canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-6227-7

9 789750 762277